

El Baix Penadès

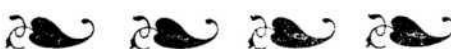
SETMANARI NACIONALISTA

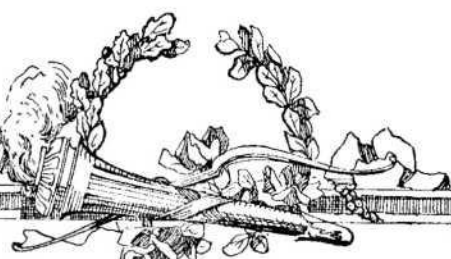
Preus de subscripció
 Vendrell, trimestre. 1'25 pessetes.
 Fora, 1'50 .
 Extranger, 2'25 .
 Número corrent, 10 cèntims : Atracat, 20 cèntims

Direcció i propietat:
IMPREMTA RAMON
 — TELÉFON 770 —

ANUNCIS A PREUS CONVENCIONALS
 REMITITS: 15 CÈNTIMS LÍNIA
 No s'admeten escrits sense firma
 NO'S TORNEN ELS ORIGINALS

Nombre dedicat a la Llengua Catalana

Mare Catalunya tot bresolant/nos i acarontant/nos al seu redoç, amb sa parla cada dia ens inflama l'esperit contant/nos les seves gestes, sa història i sa llibertat perduda. La dolcesa i severitat de son parlar ens abraça en desitjos d'assolir-li ço que perdé un dia, retornant-li la grandesa que n'es mereixedora. Per çò desde'l pòrtic de nova anyada policromem amb la senyera barrada nostra capselera i retem homenatge a la llengua patrí, la més viva expressió de la personalitat de Catalunya. Lloada sia, Pàtria nostra, la teva llengua, sens ella no series Tú, i sens Tú no foren tampóc tos fills.

Escriuiu tal com penseu

En el moviment ascensional de Catalunya envers la pròpia lliberació, deu procurar-se, en primer lloc, enaltir l'idioma.

Es elemental el principi de que tot esser humà té l'indiscutible dret a exterioritzar llur pensament valent-se dels mitjans que li siguin més propicis per a exercir aquesta funció tan natural. El primer d'aquests mitjans es la paraula parlada, facultat inherent a totes les races aptes per a l'articulació dels sons vocals; el segon, fill directe d'una civilització, es la paraula escrita, indispensable per a fer arribar mes enllà d'on arriba la viva veu, el pensament dels homes. Una mirada, un gest, una contracció facial, pot traduir, també, d'una manera imperfecta, el pensament del home en determinades ocasions.

Es, doncs, l'escriptura, la manifestació de major transcendència per a que l'home exterioritzi les seves idees. Així, tots els catalans tenim el deure ineludible, al transmetre les pròpies idees al paper, de fer-ho única i exclusivament en llengua catalana, sino volèm traïcionar el pensament que les dicta. En cap altre idioma podrà espre-

ssarse cap català amb tanta justesa com en el propi idioma. La traducció necessària que va entre el pensar en català i l'escriure en llengua estrangera perjudica en gran manera la naturalitat de l'expressió, la qual es la millor gala en l'escriptura.

I no val a objectar que no havent-ho après en l'escola no se'n sab mai d'escriure. El que això digui caldria que manifestés ingenuament quines son les regles que recorda de quan anava a la escola; deixant de banda les més elementals, que per res li serveixen per a escriure en l'idioma que ell creu haver estudiat i que no va arribar a aprendre, no'n recorda cap que sigui d'aquell temps. Es la pràctica que ha fet llegint llibres i periòdics en llengua forastera, qui li ha ensenyat de escriure-la; es la voluntat que ell hi ha posat en fer-ho així, que li fa creure que en sap, no sapiguent-ne.

Que tot-hom posi la voluntat en escriure tal com pensa (única manera de fer-ho be), i la pràctica, que avui pot exercitar-se en llibres i revistes, en follets i periòdics de totes menes, li donarà la sensació de que domina el català i serà cert, tal com fins ara ha cregut que sabia altres idiomes, sense adonar-se que ço que fa es prestar-se

a les burles dels que'l menyspreuen perquè se li coneix amb el «ceceo» que no'l parla be, tal com se coneix amb la construcció catalanitzada que no escriu ni pot escriure mitjanament un idioma que no es el propi.

FERRAN RAMON SOLER

El meu grà d'arena

¿Què vol que digui jo, amic Ramon, de la nostra bella parla, que no hagin dit i repetit mil voltes firmes més autoritzades que la meua?

Mes com que no puc negar mon granet d'arena a l'homenatge per al qual demana ma humil cooperació, procuraré complaure'l, reproduint a l'efecte ço que vaig dir fa trenta set anys en un modest parlament que, com a President del Centre Català de Igualada, vareig llegir amb motiu de celebrar-se'l primer aniversari de la fundació de la dita entitat.

Hi han coses per a les quals els anys no passen i son sempre d'actualitat.

«No hi fa res que algun insensat pretengui burlar-se d'aquesta hermosa parla calificant-la de dialecte, no hi fa res que's envejoses de la nostra literatura procurin endebades ridiculitzar-la: amb tots els llurs esforços, amb totes les llurs burles no podran desmentir que's catalans foren els primers pares de la poesia popular, ni podran fer oblidar als aimadors de la gaia ciència les nombroses festes literàries que's començen de Barcelona, primer, i posteriorment els Reis d'Aragó amb tant d'esplendor cel·lebraven.

«I si es o no dialecte, si es o no idioma la nostra bella parla, que ho preguntin a l'historiador, i l'historiador els contestarà que la tercera llengua mestra de les d'Espanya i la més general de totes fou la llemosina.

«Cert es que avui en fan ascarni, perquè l'agavelladora centralització ens imposa la llengua castellana i en castellà's obliguen a parlar davant d'un jutge qui no'ns entén; cert es que avui ens la tenen desterrada del mon oficial; mes encara queda un exèrcit de valents escriptors disposats a defensar-la, i si per desgracia'l despotisme centralitzador arribés tan enllà que, cegat per la soberbia, prohibís la seva divulgació, sempre'ns quedaria'l dret d'ensenyar-la als nostres fills per a que en els moments de perill, amb el crit de «visca Catalunya! «puguin salutar en català la bandera de la pàtria.»

JAUME SERRA IGLESIAS

* * *

Plau-me a la sombra del arbre de la Patria, evocar les gestes dels passats; plau-me tenir secret col·loqui amb ell que's conegué, i que, endormiscat, me conta històries, are doloroses, ara fatigueres, que transportan la meua ànima a les puríssimes regions de lo infinit. Ell parla amb la dolça llengua dels meus pares, i, al deixondir-se, hom sembla devenir més fort en el batallar de la vida.

JOAN ANTICH.

La nostra devoció

Un dels triomfs més sòlids aconseguits pel nacionalisme català, és l'haver assolit una completa independència espiritual. Avui, tenim una cultura ben definida i clara sense manlleuaments forasters, que té les seves arrels més vives en la tradició de la terra.

I aquesta victòria de l'ànima racial s'ha conseguit mercès a haver dat a la llengua la sobirania espiritual que li pertany. Aquella parla domèstica i migrada, que tenia closes les portes de la civilització, ara ha pres una volada magestosa i s'asseu al sol daurat dels idiomes europeus amb les mateixes prerrogatives espirituals que les altres.

Per això, els catalans en aquest dia que retem tribut de vassallatge a l'idioma, ho fem a la raça i al seu esperit i a les seves reivindicacions. I aquest homenatge es a l'avior de la pàtria i als homes qui foren i a l'estat present encara de jon. Ho fem, però, a més a més, perquè amb la llengua hi veïem l'arma més formidable de les nostres lluites i l'eix central de la doctrina per la qual pugnem.

Perquè sabem—i la Historia ens en dona un allau d'exemples—que el dia que ens deixessin arrabassar la llengua, perdriem l'ànima i seriem com aquells orbs d'esperit de que ens parlen els textos bíblics que caminaven per la terra com uns paries sense llar ni sense amor.

I avui en la nostra batalla contra el secular adversari, mireu amb confiança l'esdevenidor, perquè amb la possessió d'una independència espiritual, la consagració de les nostres llibertats ha de venir, sense trigança, inexorablement.

JOAN VIDAL SALVÓ

1-1-23.

Nens i nenes oi!

Amb recança oim sovint com, en mitj d'altres paraules enmatlleuades i de duplós regust, heu substituït, cometent ferm sacrilegi, les hermoses paraules MARE i PARE, per *papa* i *mama* i com a més distingit i malentesa aristocràcia, per *papá* i *mamá*.

Inconscientment vos han fet cometre la més gran de les profanacions i convençuts n'estem que de explicar-vos palesament lo que *papa* i *mama* vol dir, i lo ridícul qu'es anomenar aixís als dos sers que foren vostra causa, amb tot cor cridarieu per sempre més, l'armonios *Pare! Mare!*

Qui es que quan, entrant ja a l'edat reposada i en que la reflexió s'imposa, glatint-li son cor amarat d'amor no ha cridat *Mare! Pare!* desterrant per sempre més els inadequats *papa* o *papá* i *mama* o *mamá* imposats quan sa infantesa?

Allavors, quan tal volta vos hagin deixat en aquesta vall de llagrimes, a llavors serà quan veureu palesament qu'el *Pare* i *Mare* dolcissims son vostra arrel, la font i l'origen de vostre ser, i gosareu cridant-los produint vos un goig íntim, encisador i esplicable que tal volta sia l'anyorament.

Oh tendres infants qui no discerniu el bé del mal, qui repeneu inconscient i ingenuament só qu'oim i que no sabeu

pas que significa, prou estem convençuts qu'amb la tendresa d'enteniment ens seria planer redimir-vos del *papa* i *mama* que vos imposen desde vostra xarroieig.

Mes a vosaltres jovincels i jovincelles que havent ja deixat l'infantesa lleigiu i escriviu tot preparantvos pel demà, a vosaltres endrecem aquestes ratlles fent-vos avinent vostre monstruós vici que poden remeiar encara amb bona voluntat i constància.

Catalunya vos ho agrairà

P. PLANA MAÑE

Els catalans que no saben escriure en català

Tots els han sentit; tots saben lo que diuen. Tot hom los hi ha sentit dir:

—«Jo amb castellà encara m'hi defen so i hi escric bé, però en català no puc escriure hi perquè no'n sé.»

Aquests minyons inconscients del mal que fan a Catalunya i a la seva causa's creuen que amb això ja esta dit tot. Per ells aquesta contesta es el *crec en un Déu*, es la *Salve Regina*, es els *manaments de la llei de Déu*, i els *manaments de la llei d'Espanya* que els hi ha imposat el castellà en les escoles i no saben desfer se de la rutina casopida que va gravar en el seu esperit les redaccions apreses en castellà, i de la mateixa manera que els peixos de la taula's ficaven sols a la boca de la balena vella i immòbil perquè tota la vida's peixos havien sigut mengats per les balenes, ells escriuen en castellà perquè's hi van ensenyar i per aquesta sola i única raó's pensen saber-ne.

Però del pensar s'ho a saber-ne hi va un món de diferència.

Els se pensen fer-ho bé per que no's coneixen les faltes; perquè no's coneixen els defectes; perquè ningú's hi tira en cara que no'n saben.

N'hi han que inclús saben de cert que no fan ni una sola falta ortogràfica, i aquesta es la causa principal de la seva seguretat. Aquests no s'han mirat per res l'ortografia catalana, perquè en ratlles generals, ambduques ortografies tenen molt de comú i no's fora un obstacle l'ortografia per emplejar l'escusa de que sols saben el castellà. Aquests son uns deixats als qui s'ha de deixondir amb el ridícul i per tots els mitjans que's pugui.

A aquests se'ls te de fer avinent que no sols escriure sense faltes ortogràfiques vol dir escriure bé.

Vaig a treure un exemple rigorosament veritat d'una carta rebuda per mi i quin paragraf textual copio.

Dirás a mi señora que LLEVÉ el SOMBRERO FUERTE a la estación porque no me PARARÉ en Vendrell y continuaré, el viaje hasta Reus, porque tengo FAENA allí.

Sols son meus els subratllats que ho poso amb majúscules i canvio els noms dels pobles.

I no'm negarán, cavallers, que en lo copiat no hi han faltes ortogràfiques sinó faltes que si hagués escrit en català no les hauria fet. Aquest bon minyó un dia'm deia ben seriósament que ell de faltes en castellà no'n feia cap ni una.

Dels que ho fan malament en castellà ni cal parlar-ne.

De segur que algú'm preguntará:—«I tu, cronista del diable, no'n fas de faltes escrivint?»

Jo, cavallers, quan haig d'escriure en castellà, lo mateix que quan ho faig en francès, ho faig tan bé com puc per fer-me entendre i no asseguro de que ho fassi bé; però lo que si asseguro, es que quan escric en català,

podré fer faltes ortogràfiques; podré fer faltes de sintaxi, però lo que es ferne per desconeixement del llenguatge, en bona fe os juro que no'n trobareu cap ni una.

V. DE SEGARRA

La llengua catalana i l'obrerisme

Als obrers catalans

Per no haver-te ensenyat a l'escola escriure i llegir en català, comets el pecat davant de les lleis naturals de no poguer-te servir del català quan ho has de menester; per haver-te *predicat* que servir-te del català era fer obra política i patriòtica, t'has servit sempre del castellà, d'un idioma estranger per tu i que mai has sapigut en certa perfecció. Mes quan l'home per damunt de les prédiques que li fan els altres, apren a pensar i coneixer per si mateix la part fonamental de les coses, esdevé major d'edat i camina sol, i aquesta hora, obrer català, per tu ja ha arribat.

No parlem del assumpte escola per ésser cosa del estat, cosa imposada que's catalans tot i essent facil sustreure's en anem suportant encara amb voluntat de xai, parlem del falç concepte del obrerisme sobre l'ús del català com a llenguatge de relació entre's sens.

Fins avui, no s'ha pogut conseguir, que les comunicacions de societat, fulles de propaganda, periòdics, estat de comptes etc., es facin en català, i nosaltres que tenim una llarga vida de contacte sociatari, si mai ens proposarem indagar les causes de tot açó, les respostes sempre foren les següents «que escriure en català es fer política burgesa: que no estem per crear i conservar parles petites: que parlant i escrivint en castellà fa mes internacionalista: que'l català es un dialecte: etc.» Doncs bé, aquestes suposicions tan gratuïtes sols se sustenten quan se sofreix una crònica miseria intel·lectual, i jo, amic obrer, que tota ma vida he escrit defensant la vostra causa i t'he parlat sempre amb el cor, hem permetràs que't desfaci aquest enfilall d'errors i que també t'ho digui en català, amb el mateix llenguatge que t'he parlat sempre, que't parlaré sempre, perquè... el cor de llenguatge sols ne té hui encara que tu vulguis fer-lo internacionalista.

No deus ignorar obrer català que'l gènit d'una raça, el nirvi que la sosté i el segell que la caracteritza, es precisament la parla propia, la paraula catalana per nosaltres, i que si aquesta hagués pogut desaparèixer per un real decret donat pel Borbó de l'Espanya, tu deixaries d'ésser tal com ets, actiu, aimant del progrés, treballador infadigable i cor obert a tot ideal d'humanitat: amb la teva aspror i sencillesa ets ben diferent dels qui parlen castellà. I al parlar en català, quan parles en català, no fas política ni edifiques cap edifici burgès, dons curs a una cosa natural i il·luminant ta imaginació per a fer sentir la veu de l'ànima catalana, aquesta veu que't parla ta mareta quan t'ensenyava fer-te home, es el só que sempre sentires al taller i que't parlà l'enamorada en idilis d'amor, es la música del sentiment del llenguatge en que conquistes adeptes pels teus ideals de llibertat, i açó, ho has fet i ho fas espontàniament perquè per damunt de les coses convencionals dels homes n'hi ha una que's revolta davant de tota imposició, tan dels altres com teva, i aquesta, es la veu de la teva, de la nostra parla, que sempre brolla abundant i perfuma el nostre pensament tornat só. No es veritat?

Al servir-te de ton idioma propi, no crees ni conserves cap parla petita. La nostra parla está ja creada i te personalitat propia. Si haguessis après, o t'haguessin ensenyat la nostra parla, hauries pogut

apreciar la nostra riquesa literària i la facilitat d'adaptació que posseix el català en obres de caràcter social i filosòfiques. No has llegit, *Espectres*, *Mes enllà de les forces humanes*, *Romersholm*, *Quant ens despartarém d'entre mitj dels morts?*, precisament en català foren primerament traduïdes, i hauries pogut gosar de quant te dic i prestat un bon concurs al teatre modern, tan poc llegit i comprés per molts obrers de nostra terra que sols s'embaumen llegint follets de ral el quilo. Ah! i presisamente les obres que t'he mencionat foren escrites per uns homes que també parlen un idioma petit, mes quan preguntaren als grans dramaturgs Enric Ibsen i Bjoernson perquè escrivien llurs obres amb un idioma parlat per poca gent—puig hi ha menys habitants que a Catalunya—contestaren «que importa que la llengua noruega sigui parlada per una petita nació, si amb aquesta parla podem expressar tots els sentiments» Ho veus home! I els Ibsen i Bjoernson, Kropotkine, Bakounine, Estirner, Nietzsche, Rousseau, Tolstoy, Zola, Marx i tants altres, jamai tingueren la deplorable i particular confusió del obrer català en creure que feia mes internacionalista l'ús d'altre idioma, sino que se serviren del seu propi i amb ell forjaren les idealitats modernes que tu vols pregonar amb parla estranya i imposada, sens que un esperat geste de civilitat acabi amb tanta vergonya. Ademés, amb vostre procedir equivocat us feu marcadament *espanyolistes* en lloc d'internacionalistes, i en aquest concepte, renegeu de lo vostre per a fer-vos solidaris de l'imposició d'un govern que tracteu d'abolir i d'un Estat tirà que avorreix i oprimeix la vida espiritual de les petites nacionalitats que com flors del jardí humà tenen dret a viure d'acort amb sa naturalesa, sentint-nos nosaltres en aquest cas catalans i mai espanyols.

L'absurde de motejar de dialecte a nostra parla, es obra intencionada dels qui sota la capa del Estado Grande han falsejat l'història, i en aquest cas, el nostre despreci el escup al fron. Dialecte, obrer català, ho es igual el castellà que'l català, francès i italià; tots els pobles quina irrupció llatina durà llargs anys. El predomini d'una raça invasora en mes o mes temps, ha portat un cambi en la fonètica i estructura en les parles que t'he referit, i la puresa del castellà acaba allí on comença qui es carneix els fets reals i positius mentint sota l'amor d'un *patriotismo exagerado*. D'això, un altre dia te'n contaré un rengle.

Ja veus que he mirat de refutar les argumentacions fetes per uns pobres equivocats sobre el català, si bé reconec que l'obrer vendrellenc quasi es una excepció. La qüestió de internacionalitat de sentiments i les fronteres patries, son coses molt diferents de la qüestió lingüística, i aquest punt de simple comprensió es un mal arrelat a Catalunya i que hi han col·laborat en nom del progrés homes de representació política i social i amb molta lleugeresa per cert. A Bèlgica i Suïça, per exemple, es parlen i s'accepten cooficialment altres idiomes, i els sindicalistes i comunistes no fan qüestió de lluita ni de doctrina un fet natural que está al marge de tot patriotisme, i en son idioma respectiu propaguen llurs ideals no incorrent en el lamentable error del nostre obrer. Si les parles petites han de desaparèixer cedint son lloc a les mes parlades (no a les mes grans i fàcils) en obra del temps que lentament ho anirà fent, però no del caprici i imposició d'un estat tirà ni del despreci d'unes organitzacions populars que'n aixó no s'ha imposat encara'l sentit comú.

I per avui prou.

AMADEU MARTORELL.

El progrés del catalanisme

Al constituir-se els elements catalanistes en entitats per a la ellor propagació del ideal va caure a n'els diferents partits polítics d'aquesta terra l'impressió de que era un partit polític més que sortia a la palestra a disputar-los hi la intervenció dels afers de la política; i a força de predicar aquest concepte, i fent-lo assar per un partit retrograde, van aibar a infiltrar aquella creença ena massa popular que va mirar-se'l catalanisme amb certa prevenció; veient-hi en ella més que un simp desitj d'un canvi d'homes en l'administració dels estaments governatius de nostra terra. Bona part dels matxos elements catalanistes varen curar que efectivament era aquest el míf a seguir i van constituir-se en artífers de tendències polítiques d'intès espanyolista, amb programes més o menys definits, intervenint etotes les lluites i acabant per esser efectivament un partit més que lluita per la regeneració d'Espanya.

La majoria del poble conservava al catalanisme com a oposat les tendències dels demés partits si hom passava d'aquests a n'aquells el considerava que havia fet deació de llurs ideals primitius.

Pero, com que'l catalanisme es un sentiment invariable d'amor a la patria, desitjant veure-la lliure d'oppressions de tota mena, i no partit que lluiti per un canvi de règim polític, amb programes que vien segons les necessitats del temps viscut, ha fet que aquells homes que sentien amb tota sa integritat i purea les reivindicacions de Catalunya, aquells que componen l'Unió Catalanista, i algun altre, no es deixessin desviar per la nova corrent i malgrat de passar per somniadors i veurem unvar el nombre d'adeptes, restaren fermes i conservaren íntegre l'ideal catalanista no admetent intromissions polítiques de cap mena; i davant l'exerència de lluites passades, en les que s'ha parlat de regionalisme i autonomia s'ha arribat al convenciment de que havia d'abandonar-se tota intervenció amb l'Estat espanyol i torna a empendre la actuació seguint aquella primitiva ruta, temporalment ibandonada.

Les entitats i partits polítics de diverses tendències que avant creien que les aspiracions de Catalunya havien d'obtenir-se o bé lluitant per un canvi de règim, van ara modificant llur criteri, i unes per convenciment i altres per conveniències polítiques s'adapten a les noves corrents del catalanisme i s'anomenen també nacionalistes encara que com a subítol. Segurament que obligats per la força de l'opinió pública i també per convenciment propi acabaran a la f aquests entitats per dir-se, avants que tot, netament nacionalistes, naturalment que fent constar a priori llurs tendències de caràcter polític o social.

Es evident el progrés que l'esperit catalanista ha fet dintre la massa del poble, en aquests darrers temps i salvant unes poques excepcions, la totalitat ho es en sentit radicalíssim, aspirant a la completa alliberació de Catalunya.

Aquest progrés del catalanisme i el sentit radical que avui té, no ha sigut pas obra de cap partit, ni es degut a les campanyes electorals i de militing. No volém negar en absolut l'eficàcia d'aquesta mena de propaganda, pero es innegable que la major part de les vegades estan promogudes per les circumstàncies del moment i no arrelan allavors en l'ànima del poble.

La catalanització del nostre poble i el radicalisme que l'inspira, es degut

d'una part a la tasca realitzada per la Mancomunitat, que ha posat en evidència lo que podria esser Catalunya governada per si mateixa; per altre part el treball anónim i constant que diàriament han vingut fent aquells homes que segueixen les inspiracions de l'Unió Catalanista i de totes aquelles entitats culturals com *Nostra Parla*, *Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana* i altres; de tots aquells periódics pels infants i demés premsa catalana de la capital i cases editorials que han donat gran impuls a les publicacions de llibres i calendaris catalans, que un dia darrera l'altre, han vingut posant el seu grà de sorra a la construcció del gran edifici de Catalunya; d'aquelles escoles catalanes i d'una infinitat de mestres que pacientment han anat treballant l'ànima dels infants en sentit catalanesc, i es, també, d'aquesta unió de periódics comarcals que's publican arreu de Catalunya, que amb l'atractiu d'aquell interès vilatà que per cada població tenen, han propagat constantment l'ideal nacionalista.

Si havem aconseguit tan bells i positius progressos emprant en la propagació del nacionalisme, a la llengua catalana l'ànima i esperit del mateix just es que li retem homenatge per esser ella l'encarnació del nostre verb.

JOAN TOLDRÀ

Desgreuge

Altra vegada ha arribat el jorn anyal de retrer homenatge a nostra llengua. Nostra, nostra i ben nostra.

Aquest any l'homenatge el tributem encare, si hi cap, amb mes unció puig els greuges, d'un tems ençà, s'han succeït amb mes freqüència i amb massa tolerància per part nostra.

Germans volguts. Fills de la patria. Ja que tots estem unificats amb Ella, entonem-li un himne a pulmó plé, que arribi a oïdes de nostres enemics i traidors per a palesar-los que nostra dolça llengua no es enmatllurada, sinó propia, ben propia; l'han parlat nostres avant passats amb molta honra, la parlarem sempre nosaltres i la parlarà les generacions futures, malgrat ens amordassin la boca, puig, si nostres llavis logressin fer enmudir, nostra pensa, nostra vida i nostra ànima estarien constantment amb Ella.

A. COHI

INDIFERENCIA

Si obrim els ulls a la realitat, veurem com desgraciadament encara hi ha una bona part del nostre poble, massa numerosa per cert, que es mira indiferentment la parla nostrada. Naturalment que aquests nostres germans, indiferents encare, radiquen entre la part més inculta de la nostra gent. Quan aixó pensem ens fem la següent pregunta: ¿Quin es el motiu d'aquesta indiferència? I ens la contestem de la següent manera:

En primer terme cal tenir en compte que la nostra Patria fa mes de dos segles que sofreix l'opressió d'un estat i que una de les coses que més interessà an aquell rei que amb la seva gent i els estrangers, de qui recabà ajuda per a vencens amb la força del número, fou la d'esborrar i fondre tot lo que era nostre, i, quin dubte hi há que on mes va cebar-se fou en la parla ja que ella es l'esperit de totes les races, el medi per expressar les alegries i les tristeses. D'aquí ve la castellanització de la parla catalana, feta a l'escola on ens obligaren a pen-

drer amb una llengua que no era la nostra, afegint an aquest aton el de que mai ens explicaren allí les gestes de Catalunya i en si canvi totes les *grandeses* de l'Espanya.

I en segon lloc: perque la classe social mes numerosa, la popular, que es la de menys cultura degut a la seva posició que no l'hi ha permés assistir a l'escola, com que per aital motiu no pot tindre afició a agafar els llibres (salvant les corresponents excepcions), inconcientment s'ha anat deixant arrastrar per l'impetuosa corrent espanyolista i oblida avui quasi per complert que's catalans som fills d'una nació independent i lliberal per tradició.

D'aquestes dues explicacions (i no profunditzem pera no fer-nos massa llargs) els nacionalistes catalans en deduim que mentres el nostre poble tot, i en especial la classe treballadora, no es miri amb mes interès i no estimi amb mes intensitat la llengua que parla, mentres el proletari no estiga plenament convensut de que es una realitat el que la parla catalana es una llengua tan respectable com totes les altres del mon, tota la feina que es fassi serà minsa, ja que per assolir la llibertat de la nostra terra es precis que l'obrer sàpiga i vulga apreciar que una de les coses mes bones que tenim els qui havem tingut el goig de neixer en aquesta terra, es posseir una llengua expressiva, rica i plena.

Obrers catalans: ¡No sigueu indiferents a la llengua que parlen! Estimeu-la i propaguen-la.

ANGEL MARTORELL V.

Agricultura i Patria

Essent l'Agricultura la base mes solida i la font principal de la nostra terra, es, per tant, l'element primordial de la vida de Catalunya; hi ha necessitat doncs, d'aprofitar tota ocasió per a defensar-la amb braó dels atacs i de les greus ferides que massa sovint la fan blanc els desastrosos polítics que desde l'Estat opressor ens mal governen, amb les seves impositions i privacions punyentes, que li priven el desanrotllo, tot lo qual ve a augmentar les calamitats que l'Agricultura ja de si está exposada, com son els fenòmens atmosfèrics de mes o menys importancia segons la situació topogràfica de cada encontrada.

Si fessim una comparació de les entitats que ingressa al tresor de l'Estat espanyol l'Agricultura catalana amb les que hi aporten les altres regions, veuríem com la nostra propietat rústica contribueix amb un tant per cent molt mes elevat que tots els altres; en canvi, no llegiu mai que s'ens hagi indemnitzat cap pèrdua de collita, degut a pedregada (poso per exemple), i si moltes altres ens han obligat a subvencionar els estralls de la llagosta, plaga que prové d'aquelles terres hermes que te dintre sa casa la raça opressora.

¿Quin premi es el que es dona al pagés català per a convertir un terreny improductiu en vinya ufanosa? Sencillament el de fer-li tributar per terra de primera aquell troc que pagava per tercera. Veus aquí com es remercia Espanya l'esforç de transformar una producció que era de pins i argilagues en vins de bon paladar i bona riquesa alcohólica.

Es per totes aquestes coses, i altres moltes, que forçosament hom te de sentir-se català de soca i arrel, i estar disposat sempre, i a tota hora, a defensar pels mitjans que sien, els drets de la nostra patria Catalunya.

I, l'home que dignifica a l'Agricultura dignifica a Catalunya.

I, l'home que honora la llengua catalana, honora a la Patria.

L'home que dignifica l'Agricultura i honora nostra parla es fa digne d'Ella.

RAFAEL FUSTÉ GUELL

Voltant pel mon

Un amic meu, qu'estava entusiasmada per les doctrines revolucionaries dels mes grans idealistes de la nostra época, va decidir-se deixar la seva vileta nadiua i per primera vegada empenqué'l vol terres endintre, confiat que en el mes enllà hi trobaria altres homes empapats d'aquella idealitat que tan se somriu i que tan clara i hermosa's veu als dinou anys.

Va despedir-se de sa llar besant a cada galta als seus pares estimats. Ni'ls sentiments paternals, ni l'amor que podia sentir el seu cor per a quiscuna doncella de la seva vileta, varen esser obstacles per a interrompre els somnis daurats del seu cor. En cada home ell hi veia un germà, i no mes faltaria qu'arribés a un país qualsevulga on hi trobaria centenars de braços que s'obririen per a abraçar-lo; on serien a milers de mans que s'allargarien per a estenyir-li la seva, car de la mateixa manera que les obres d'aquells savis havien ferit els seus sentiments, aixís mateix haurien fet mella en el cervell dels homes d'altres països.

De la llengua, ni calia parlar-ne. Els que professen una mateixa idea—deia ell—ens comprenem i'ns entenem pel mateix sentiment d'idealitat...

Pobre amic meu, i quan hermoses eren aquelles visions, somnis de la joventut!...

Va arribar el dia que'l tren va transportar-lo a una de les mes belles i habitades ciutats d'Europa. La seva alegria fou inmensa! Aquella pobra i rustega vila on havia nascut, les tenia de comparable amb la gran urb. Mes vingué'l dia de buscar-se treball i proporcionar-se la vida, i topà amb les primeres dificultats que li posaren a prova, i en evidència, l'esser d'aquells altres homes. Incomprensió i indiferència; aixó era lo que trobava les mes de les vegades.

El meu amic voltava per les rectes i llargues vies de la ciutat, esmaperdut, com si fos un naufrag en l'immensitat del Atlàntic, mirant ací i allà per si veia algun rostret conegut. Al sortir un senyor d'un establiment va atrevir-se a dir-li:

—Cher monsieur: vous...

—Vos sou català! Parleu-me, doncs, en nostra parla...—va contestar-li somrient.

El meu amic creia desvanir-se de la alegria emocionadora que li causaren aquelles paraules. I mentre's li brotaven les llàgrimes, no pogué per menys de preguntar:

—Com ho heu conegut que jo soc català?

—Perqué'l só, aquest dring especial que té la llengua mare'ns la distingeix de totes les altres.

Des d'aquell moment, l'amic, comprenqué que si bé l'humanitat es patria de tots els homes, patria dels nostres amors es la terra que'ns a vist naixer. Que si bé hi ha una llengua qu'agermani a tots els homes, jamai deu menyspreuar-se la propia parla per esser santificada per les llàgrimes que sobre l'infantesa han vessat nostres mares fent-nos sentir els primers bategs de la vida i les primeres afeccions de la nostra ànima.

S. ESVERTIT.

«El Sol» está enlluernat

Avui, que les nostres planes van dedicades a lloar la Llengua Catalana, ens plau recollir-hi una manifestació gratuïta i mal fonamentada, que'l diari de Madrid «El Sol» ha publicat un d'aquest dies.

Diu aquell periódic que'l problema del idioma no existeix a Catalunya, doncs que les grans urbs son perfec-

tament bilingües i que el català sols domina en les poblacions rurals, entre analfabets pagerols.

Voleu un desconeixement més gran de la qüestió? O, millor dit: pot dar-se una major mala intenció que la que's desprèn d'aquella dita? Perquè ningú creurà que l'articulista ignora que la vida catalanesca de la ciutat comptal es cada dia més intensa. Tot lo que en ella es vida del esperit; totes les manifestacions artístiques, literàries, científiques, etc. se produeixen allí, no pas com a Soria o a Logronyo, sinó amara des de catalanitat i auríolades de patriotisme fonament sentit. L'indústria i el treball, que mai ni en llòc s'han preocupat per res que no sigui d'ordre econòmic, s'han posat sempre, tan a la ciutat com al camp, al costat dels que laboren per a deslliurar Catalunya de les grapes del centralisme.

Que a Barcelona's parla castellà! Es clà, home; però treieu-ne els empleats de tota llureia que, a milers, vosaltres hi envieu; feu que l'exèrcit sigui servit per catalans a Catalunya; i doneu feina, vosaltres, crítics, a les bandades de jornaleros que de les vostres pobres terres allí arriben en riuada inacabable, i ni en el Paral·lel sentiriau parlar en altra llengua que la catalana.

Tiraren cara la condescendència dels barcelonins davant l'allau de forasteralla que l'ofega, no mes se li ocorre a un «chico de la prensa», de Madrid, per allí que's trobi.

REFRAN.

INFORMATIVES

DEPORTIVES

El partit celebrat dilluns, diada de Cap d'any entre'l primer tim vendrellenc i els Almogavers del F. C. Barcelona, va resultar-ne vencedor aquest darrer per dos gols a zero. La falta d'espai no ens permet ressenyar-lo extensament, i ho sentim per que era nostre preposít donar una lliçoneta als nostres equipiers que no sabem per quins set sous es mostraren tan minsos i espantats els uns, tan confiats altres i tan des- centrats algú més. L'equip visitant marcà un joc correcte i entès, però no per aixó in venci ble per la nostra gent.

Demà al primer tren va a Barcelona a jugar un partit de desempat amb els Tommys del F. C. Barcelona el nostre primer equip. Acompanyan als jugadors una numerosa excursió de vendrellencs desitjosos de presenciar l'encontre que tindrà lloc a les onze del matí al camp vell del F. C. Barcelona i l'encontre del primer del Barcelona amb el Nuremberg, que se celebrarà a la tarda al camp nou del Barcelona.

POLITQUES

Demà passat, diumenge, a la nit i al saló d'actes del Centre Industrial, la Federació Republicana Autonomista de la «provincia» de Tarragona hi celebrarà un miting en el que, segons veiem anunciat, hi pendran part els senyors Ramon Nogués, Pere Lloret, Lluís Figuerola, Joan Pic i Pon, Marcell Domingo i Julià Nogués.

Al gran acte de reintegració catalana que, organitzat pel Bloc Catalanista i Foment Autonomista de la veïna vila de Vilafra nca del Penadés, tindrà lloc el vinent

diumenge dia 14 dels corrents a les onze del matí i en el Teatre Principal, hi pendran part els següents oradors: E. Ivern i Dalmau, de l'Esquerra Catalana; Josep Riera i Puntí, de l'Unió Catalanista; Ventura i Gasol i A. Rovira i Virgili, de Acció Catalana, i En Francesc Macià per la Federació Democràtica Nacionalista.

Son en bon nombre els vendrellencs que pensan assistir-hi, entre ells nombrosos elements de l'Agrupació Nacionalista Democràtica.

El dia de Cap-d'any oneja la bandera barrada al balcó de l'Agrupació Democràtica Nacionalista en homenatge a la Diada de la Llengua Catalana.

Amb veritable goig hem vist com al renovar la fassuna de l'edifici on hi ha instal·lat el Centre Republicà Autonomista d'aquesta vila, al pintar-se amb vistoses lletres el nom d'aquella entitat s'ha substituït la paraula Autonomista per Nacionalista.

Es d'esperar que aquesta substitució serà en tot lo que a aquella casa afecti. Si es així rebim nostra en-hora-bona.

CRÓNICA VILATANA

Amb tot i haver retirat per aquest nombre la major part d'anuncis, ens veiem obligats a guardar pel vinent alguns treballs que hem rebut a darrera hora d'apreciables col·laboradors als qui, i a l'igual als anunciants, demanem dispensa si avui ens veiem obligats a no poguer complaurels.

Continuem amb el mateix anormal i desballestat servei de correus degut a la insuficiència de capacitat d'un dels cotxes d'ambulancia que porta el primer tren del matí, de manera que ara la experiencia ja ens ha ensenyat que dia per altre no ens toca llegir diaris fins a la tarda.

—¿Durarà gaire la broma?— ens preguntà un amic, i li respongueren:

—Fins que s'hi posin serios els que manen.

Durant la nit del dimarts al dimecres d'aquesta setmana entrà un lladregot al local social de La Lira Vendrellenca i, regirant-ho tot, logrà emportar-sen mes de cinquanta durus que hi havia a la caixa i al taulell de les consumacions.

Sembla que'l malfactor per a cometre el seu fet va quedar-se a dormir dintre un quarto de desembraç que hi ha a l'entrada, després espanyà la porta del local, obrí tots els calaixos apoderant-se de tot lo que volgué, i sortí tan campant per la porta del carrer quina clau, com es natural, era deixada al pany.

No es aquest el primer robo que d'una temporada ençà es porta a cap a vila, segons s'ens diu, per lo que cal que les autoritats estigan ben alerta i es vigili a la forasteralla i algú qui viu dintre casa.

A les sessions de demà i demà passat al Cine Cassino Circo hi actuarà la notabilíssima artista Lola Durán que tants admiradors te en aquesta vila.

Al cine Tivoli, diumenge, també hi actuarà la celebrada atraccionista Sitella Margarita.

Ha deixat el càrrec de cafeter del Casino Circo per motius de salut, En Francisco Ribas, havent-lo substituït En Josep Cardona.

En la renovació del consell directiu del Centre Industrial han sigut elegits els senyors següents: Anton Esvertit, president; Jaume Miquel, secretari; Isidre Aymerich, tresorer; Jaume Marcé, vis-secretari i Anton Rocías i Joan Sentís, vocals.

L'administració del café de dit local ha sigut confiada als senyors Lluís Plá, Pere Bonsoms i Jaume Miquel.

SECCIÓ OFICIAL

REGISTRE CIVIL

Naixements: Un nen fill de Jaume Sanromé Gispert i de Antonia Bertran Rovira; Una nena filla de Pau Mercadé Sanabra i de Carme Sifre Güell; Un nen fill de Salvador Gual Guixens i de Jovita Barnadas Bós.

Defuncions: Cap.

Matrimonis: Emili Miró Fons amb Maria Jané Nin.

Inscripcions verificades durant l'any 1922, en el Registre civil d'aquesta vila.

Naixements: Nens, 32; Nenes, 38. Total 70. Defuncions: Homes, 47; Dones, 38. Total 85.

Matrimonis: 31.

IMPREMTA RAMON :: TELEFONO 770

Graduació de vins

i medicació de acidès volàtil

es fa amb tota cura i perfecció, mitjansant l'empleo d'aparells Sallerón Dujarnin, en

JOSEP SOLÉ

Comissionista en fems d'establada i vacarissa

Taberna del Pi

VENDRELL

Josep Maria Font Cabot

METGE OCULISTA

Ex-director de la consulta per a malalts dels ulls en el Dispensari del Sagrat Cor de Jesús de Barcelona.

TARRAGONA

Rambla de Sant Joan, número 58

Hores de visita: de 10 a 12 m., de 3 a 4 t. i a les demés que's convingan.

Confiteria - Pastisseria

I QUEVIURES

Ramon Rocías

Carrer de Salmerón, núm 15

DOLÇOS I TURRONS de tota mena

Especialitat en coques fullades

i els tan celebrats borregos del Sant Pare

Anbn Negre

AGET DE CAMBI I BOLSA

Plaça Calunya, 16, 1.º : Teléfon 3417

INTERVÉ EN

Valors : upons : Giros : Préstams : postalsobre valors i mercaderies :

RENTES: La póliza de Agent, es un títul deropietat que fa irreivindicables els valorslquirits mitjansant la seva intervenció.

CAFES Momotombo

Aquest cà es ven en grà, pols i líquit. El millor per son gust i aroma es el **Cafipur Momotombo**

XACOLTES : SUCRES : CACAU
CARMEL-LOS : BOMBONS

Santa Ana, 3

VENDRELL

ATENCIÓ

Acabale sortir el remei infalible Amán per els perellons

SABÑOL del Dr. Krauss

De vent en la Farmacia Trayner.

ant Sebastià, 4.-VENDRELL

Análisis y Graduació

DE VINS

LABORATORI

ENOLGIC DE

Llicensat en Farmacia

Francisco Alsina

Doctor Robert, 28 Vendrell

Asseguranses

Incendi La Catalana.

Accidents: Hispania.

Vida: Enco Vitalicio de España.

Robo: Li Previsión Nacional.

PERE PLANA I MANÉ

Major 11

Vendrell

Els millors

Mosaics

son els de la

Casa JULIVERT

Escales, aigüeres, piques, lavabos, watter,

Safretjos, dipòsits, balustres, tuberries,

Ciments de tota mena, guix i Cals Hidraulica.

Dr. Robert, 12 ♦ VENDRELL ♦ Teléfon 811

Banco Vitalicio de España

REPRESENTANTS:

BORRELL I PLA

VENDRELL

DESPATX : Carrer del Crèdit, 1 : VENDRELL